

ОСОБЛИВОСТІ ГОТОВНОСТІ ДО НАВЧАННЯ ГРАМОТІ РОЗУМОВО ВІДСТАЛИХ ДІТЕЙ

Tarasova V.V. Features of readiness to educating to deed mentally backward children / V.V. Tarasova // Actual problems of the correctional education : Ministry of Education and Science of Ukraine, National Pedagogical Drahomanov University, Kamyanets-Podilsky Ivan Ohyenko National University / edited by V.M. Synjov, O.V. Havrilov. – Edition VI. Issue 2.- Kamyanets-Podilsky: Medobory-2006, 2015.– P. 222–232

В.В. Тарасова. Особливості готовності до навчання грамоті розумово відсталих дітей. Стаття присвячена визначенню специфіки підготовки до навчання грамоті розумово відсталих дітей. Зазначається, що розумова відсталість має на увазі групу надзвичайно різнорідних станів, які в самій різній мірі і з різних причин порушують відповідну віку життєдіяльність людини у суспільстві внаслідок дефекту пізнавальних здібностей. У людей, що страждають розумовою відсталістю, інтелектуальний розвиток нижче норми; вони відчують труднощі із навчанням та соціальною адаптацією. В статті звертається увага на те, що від рівня сформованості мовлення у значній мірі залежить успіх навчання у школі та подальша доля дитини.

Зазначається, що для нормального протікання процесів читання і письма необхідне збереження та повноцінне функціонування центральних і периферичних відділів аналізаторних систем, їх координована робота, гарний стан зорових і моторних функцій, усвідомлення власного мовлення та оволодіння ним, достатній рівень сформованості уваги, пам'яті, мислення, різних розумових операцій, емоційно-особистісна зрілість дитини.

Звертається увага на те, що перераховані психофізіологічні компоненти є необхідними передумовами готовності до оволодіння письмом, а порушення у їх формуванні може послужити причиною виникнення труднощів в оволодінні читанням та письмом.

Вказано, що у зв'язку із загальним недорозвиненням аналітико-синтетичної діяльності у дітей із розумовою відсталістю утруднено формування всіх мовних узагальнень, уповільнено ніж нормальні діти, вони засвоюють закономірності мови.

Ключові слова: розумова відсталість, фонетико-фонематична структура, лексико-граматичні порушення.

В.В.Тарасова. Особенности готовности к обучению грамоте умственно отсталых детей. Статья посвящена определению специфики подготовки к обучению грамоте умственно отсталых детей. В статье обращается внимание на то, что чтение и письмо являются сложными видами интеллектуальной деятельности, элементами которых могут овладеть некоторыми детьми с тяжелой умственной отсталостью.

Отмечается, что умственная отсталость это группа чрезвычайно разнородных состояний, которые в самой разной мере и по различным причинам нарушают жизнедеятельность человека соответствующего возраста в обществе в результате дефекта познавательных способностей. Обращается внимание на то, что от уровня сформированности речи в значительной мере зависит успехи в учебе в школе и дальнейшая судьба ребенка.

Отмечается, что для нормального протекания процессов чтения и письма необходимо сохранение и полноценное функционирование центральных и периферических отделов анализаторных систем, их координированная работа, хорошее состояние зрительных и слуховых функций, осознания собственной речи и овладения ею, достаточный уровень сформированности внимания, памяти, мышления, разных умственных операций, эмоционально-личностная зрелость ребенка. Обращается внимание на то, что перечисленные психофизиологические компоненты являются необходимыми предпосылками готовности к овладению письмом, а нарушение в их формировании может послужить причиной возникновения трудностей в овладении чтением и письмом. Указано, что в связи с общим недоразвитием аналитико-синтетической деятельности у детей с умственной отсталостью затруднено формирование всех языковых обобщений, медленнее чем нормальные дети, они усваивают закономерности языка.

Определенно, что при правильной организации учебной работы подготовка к обучению грамоте может стать той основой, на которой возможно формирование таких сложных форм умственной деятельности, как анализ и синтез, сравнение и обобщение разных явлений речи.

Ключевые слова: умственная отсталость, фонетико-фонематическая структура, лексико-грамматические нарушения.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку педагогічної теорії і практики особлива увага приділяється переосмисленню концептуальних підходів до навчання та виховання дітей із особливими освітніми потребами та вдосконалення змісту їх навчання з метою підвищення ефективності корекційного впливу. Однією із умов здійснення цього процесу є врахування вікових закономірностей та

специфічних особливостей розвитку дітей із різними відхиленнями у розвитку.

Розумова відсталість має на увазі групу надзвичайно різнорідних станів, які в самій різній мірі і з різних причин порушують відповідну віку життєдіяльність людини у суспільстві внаслідок дефекту пізнавальних здібностей. У людей, що страждають розумовою відсталістю, інтелектуальний розвиток нижче норми; вони відчують труднощі із навчанням та соціальною адаптацією. Від рівня сформованості мовлення у значній мірі залежить успіх навчання у школі та подальша доля дитини.

З такими дітьми систематично проводиться робота по загальному та мовленнєвому розвитку, яка супроводжується медикаментозною терапією. У більшості випадків це призводить до формування мовної системи такого рівня, який дозволяє дитині навчатися у допоміжній школі. Вивченню читання та письма, підготовки дітей до оволодіння грамотою присвячено ряд фундаментальних і різнобічних досліджень. Аналізуючи ці питання з позицій різних наук, вчені виділяють необхідні для оволодіння письмовим мовленням психофізіологічні компоненти, які є «передумовою до засвоєння письма» (Р.Є. Левіна, І.Н. Садовнікова, Е.А. Логінова, Є.Н. Російська,), «передумовами до можливості розпочати навчання дітей грамоті» (Л.Ф. Спирова, Р.І. Шуйфер,), «передумовами до освоєння шкільних навичок» (Д.Н. Ісаєв) та інші.

Порушення мовлення у розумово відсталих школярів досліджувалися М.Є. Хватцевим, Р. Є. Левіною, Г. А. Каше, Д. І. Орловою, М. О. Савченко, Є. Ф. Соботович, Є. М. Гопиченко, Р.І. Лалаєвой, К. К. Карлепом та іншими.

Так для нормального протікання процесів читання і письма необхідне збереження та повноцінне функціонування центральних і периферичних відділів аналізаторних систем, їх координована робота (Б.Г. Ананьєв, А.Р. Лурія, Л.С. Цветковата та інші); гарний стан зорових і моторних функцій (Є.В. Гурьянов, М.М. Безруких, С.П. Єфімова, Є.В. Новікова, Н.В. Новоторцева та інші); усвідомлення власного мовлення та оволодіння ним (Л.С. Виготський, К.Д.Ушинський, М.Є. Хватцев, Р.Є. Левіна, Д.Б. Эльконін, Р.І. Лалаєва та інші); достатній рівень сформованості уваги, пам'яті, мислення, різних розумових операцій (Л.С. Виготський, Р.Є. Левіна, Л.І. Айдарова, Н.Н. Алгазіна, І.В. Прищєпова та інші), емоційно-особистісна зрілість дитини (Л.С. Виготський, В.В. Холмовска, І.А. Домашенко, В.С. Мухина, М.І. Лісіна та інші).

Перераховані психофізіологічні компоненти є необхідними передумовами готовності до оволодіння письмом, а порушення у їх формуванні може послужити причиною виникнення труднощів в оволодінні читанням та письмом[6].

Для успішного навчання грамоті у дитини ще в дошкільному віці повинні бути сформовані основні передумови, які допоможуть їм правильно засвоїти навички читання та письма [5, с.16].

Успішне навчання дитини у школі може здійснюватись на основі певного рівня дошкільної готовності, яка передбачає формування у дітей фізичних, розумових і моральних якостей, загальну і спеціальну психологічну підготовку. Для навчання у школі необхідний досить високий рівень загального розвитку дитини, наявність у неї відповідних мотивів навчання, розумової активності, допитливості, достатньої довільності, керованості поведінки та інше. І звичайно, дитина повинна бути готова до засвоєння навчальних предметів. Так, для успішного засвоєння шкільного курсу рідної мови дитині необхідно мати значний словниковий запас, досить добре розвинений граматичний склад мовлення. Крім того, вдосконалення діалогічного та монологічного (зв'язного) мовлення, практичне оволодіння різними засобами виразності мовлення можливе лише на основі усвідомлення дитиною мовної дійсності, елементарних практичних спостережень та узагальнень у галузі рідної мови, а також на основі ставлення до мови іншої людини яка регулює її діяльність.

У дітей старшого дошкільного віку розвиток мовлення досягає високого рівня. Нагромаджується значний запас слів, зростає вага простих поширених і складних речень [8, с.62].

У зв'язку із загальним недорозвиненням аналітико-синтетичної діяльності у дітей із розумовою відсталістю утруднено формування всіх мовних узагальнень, уповільнено ніж нормальні діти, вони засвоюють закономірності мови.

Обмеженість уявлень про навколишній світ, слабкість мовних контактів, незрілість інтересів, зниження потреби у мовному спілкуванні являють собою значущі фактори, що зумовлюють уповільнений і аномальний розвиток мовлення у розумово відсталих дітей.

Навчання грамоті розумово відсталих дітей має багато спільного із навчанням грамоті дітей, які не мають відхилень у розвитку мовлення, але має багато особливостей.

Питання підготовки дітей до оволодіння читанням і письмом є частиною проблеми готовності до навчання у школі. Психологи і педагоги надають особливу значимість навчанню дітей писемного мовлення і називають її операціональні компоненти (письмо і читання) провідними у будь-якій свідомій діяльності людини.

Формування мети статті та завдань. Мета та завдання статті полягають у визначенні специфіки підготовки до навчання грамоті розумово відсталих дітей.

Виклад основного матеріалу статті. Словниковий запас дитини старшого дошкільного віку має становити не менше 3000 слів. У ньому повинні бути представлені всі основні частини мови: іменники, дієслова,

прикметники, числівники, займенники, прислівники, прийменники, сурядні й підрядні сполучники. Повинні бути присутніми у словнику дитини та узагальнюючі слова.

У дітей виробляються критичне відношення до граматичних помилок, уміння контролювати свою мову.

О. М. Гвоздев характеризує дошкільний період (від трьох до семи років) як період засвоєння морфологічної системи рідної мови, що характеризується засвоєнням типів відмін і відмінювань.

Інтенсивно розвивається саме у дошкільному віці засвоєння рідною мовою, що полягає у оволодінні всією морфологічною системою. Це пов'язано із надзвичайною активністю дитини по відношенню до мовлення, що виражається, зокрема, у різноманітних словотвореннях та відмінюваннях, які здійснюються самою дитиною за аналогією із формами що вже засвоєні.

Сформованість граматичних систем для старшого дошкільника виражається у оволодінні дитиною на суто практичному рівні існуючими у мовленні закономірностями словозміни та словотворення. Граматичною системою словозміни дитина із нормальним розвитком зазвичай оволодіває до 4 років, тоді як системою словотворення – лише у 7-8 років. Ці терміни досить умовні. До початку шкільного віку у дитини абсолютно чітко виражене орієнтування на звукову форму іменників, що сприяє засвоєнню морфологічної системи рідної мови. Засвоєння дитиною граматики виражається у оволодінні складом мовлення.

У дошкільному віці дитина досягає такого рівня освоєння мови, коли мова стає не тільки повноцінним засобом спілкування та пізнання, але і предметом свідомого вивчення. Цей новий період пізнання мовної дійсності Д. Б. Ельконін назвав періодом граматичного мовного розвитку.

Таким чином, необхідні передумови для навчання грамоті дошкільника, а саме: сформовані фонематичні сприйняття, правильна вимова всіх звуків рідної мови, а також наявність елементарних навичок звукового аналізу, у дітей без порушень мовлення формуються до кінця старшого дошкільного віку. До кінця старшого дошкільного вікового періоду дитина досягає досить високого рівня розвитку мовлення. Вона правильно вимовляє всі звуки, чітко та ясно відтворює слова, має необхідний для вільного спілкування словниковий запас, правильно користується багатьма граматичними формами і категоріями, володіє зв'язним мовленням на основі постійного збагачення словникового запасу та систематичної роботи над граматичним ладом мовлення.

Грубі вади мови розумово відсталих дітей привертала до себе увагу дослідників на найбільш ранніх етапах становлення спеціальної педагогіки та розцінювалися як один із основних критеріїв аномалії розумового розвитку. Не маючи пошкоджень ні слуху, ні відхилень у

будові мовних органів, ці діти опановують мовленням дуже уповільнено. Вони пізніше, ніж це буває у нормі, починають розуміти звернену до них мову та користуватися активним мовленням. Становлення мовлення розумово відсталої дитини здійснюється своєрідно та із великим запізненням. Така дитина пізніше та менш виражено вступає у емоційний контакт із матір'ю. У віці дитини близько року, можна спостерігати патологічну реакцію на мовлення дорослого. Та реакція проявляється в тому, що звукові комплекси, які вимовляються дітьми, бідні та характеризуються зниженою емоційною забарвленістю. У них слабо виражене прагнення наслідувати мовлення дорослого. Вони не реагують на найпростіші ситуативні команди, уловлюють лише інтонацію, але не зміст зверненого до них мовлення [2].

Звукове мовлення довгий час слабо цікавить розумово відсталих дошкільнят. Вони недостатньо прислухаються до нього. Однак, вони поступово, хто швидше, хто повільніше, але все ж таки оволодівають елементарними мовним спілкуванням, навіть у тих випадках, коли сім'я не надає їм реальної допомоги та вони не відвідують спеціального дошкільного закладу. Це пов'язано з необхідністю взаємодіяти з оточуючими.

Перші слова з'являються у розумово відсталих дошкільників у 2-5 роки. Це переважно іменники-назви предметів найближчого оточення та дієслова, що позначають часто виконувані дії. Окремі дошкільнята навіть в 5 років користуються лепетними словами або вимовляють лише перший склад потрібного слова. Фонетичний склад мовлення майже у всіх дітей до початку шкільного навчання виявляється сформованим далеко не повністю. Винятки зустрічаються досить рідко.

Старші дошкільники із великими складнощами, але користуються мовленням для спілкування. Їм складно брати участь у бесіді. Тим більш складним виявляються розповідь за картиною, переказ почутого простого тексту або словесна передача побаченої чи пережитої події. Це вдається зробити лише за допомогою запитань та підказок. Проте діти з великим задоволенням дивляться будь-які телевізійні програми. Хоча вони мало що розуміють, їм подобаються рухомі на екрані фігури та музичний супровід. Більшість дітей розуміє звернену мову лише в межах вжитку. Інколи справа обмежується розумінням лише кількох окремих слів.

Частина дітей розуміє мову у більш повному обсязі, але лише у межах ситуації. Власна мова дітей теж обмежена, забарвлена фонетичними і граматичними спотвореннями. У більшості дітей відзначається недорікуватість. Часто спостерігаються дизартрія, заїкання. Велика кількість дітей виявляє схильність до ехोलалії. У деяких дітей відзначаються порушення структури слів та персеверації. Частина дітей обмежується використанням окремих слів побутового

характеру. Їх фрази, по суті, є набором слів. Мова, що складається з таких фраз, – порожня, без всякого змісту, безглузда, не відповідає діям, що виконує дитина. Словник дітей дуже бідний, у ряді випадків він обмежується побутовими словами. У великій кількості випадків пасивний словник за обсягом приблизно дорівнює активному. У значному числі випадків вся мова складається із номінативних фраз [4].

Недоліки фонематичного слуху посилюються уповільненим темпом розвитку артикуляції, тобто комплексу рухів, необхідних для вимови слів.

Певну роль відіграють також відхилення, які відзначаються у моторній сфері розумово відсталих дітей, у тому числі і у русі їх мовних органів. У даній категорії дітей частіше, ніж у дітей що нормально розвиваються, спостерігаються дефекти будови органів мовлення, які значною мірою перешкоджають оволодінню вимовою.

У вимові можна зустріти заміни одних звуків іншими, схожими за звучанням або артикуляції. В одних випадках ці заміни носять постійний характер, в інших – довільний. Відзначається також повне невміння вимовляти деякі звуки.

Встановлено, що на ефективність навчання дітей письму та читанню можна розраховувати у тому випадку, якщо у них сформовано пізнавальне ставлення до мови, зокрема, усвідомлене орієнтування в звуковій структурі мови і його словниковому складі [5].

Специфіка готовності до навчання грамоті у розумово відсталій дитини визначається тим, що у неї знижена орієнтовна діяльність, активність, порушена моторика, відзначається низький рівень мотивованості та потреб. Спостерігаються недостатність уваги, слабкість смислових зв'язків, безсистемність наявних уявлень, порушення пам'яті.

На думку багатьох авторів (Л.С. Виготський, Т.Г. Єгоров, Р.Є. Левіна, В.К. Орфінська, тощо), фонематична система є основою усного та писемного мовлення. Вона включає у себе фонематичний слух, фонематичне сприйняття, фонематичний аналіз та синтез. Несформованість або порушення одного з перерахованих компонентів цієї системи спричиняє зміну системи у цілому, призводить до труднощів у оволодінні письмом, а в подальшому може привести до такого порушення, як дисграфія [3].

У розумово відсталих дітей недорозвинені всі компоненти усного мовлення, це стосуються фонетико-фонематичної та лексико-граматичної сторін. Крім того, у розумово відсталих дітей можуть бути всі види мовних порушень як супутні прояви інтелектуального дефекту. Може бути механічна дислалія (порушення звуковимови через порушення будови артикуляційного апарату), ринолалія (порушення мови через ущелини артикуляційного апарату), дизартрія (порушення

усієї звукової системи мови із-за порушень іннервації артикуляційного апарату – паралічі, парези), можуть бути алалії, афазії, заїкання.

Своєрідність граматичного складу мовлення також позначається на готовності до навчання грамоті розумово відсталих дітей.

Група провідних вчених (Р.Є. Левіна, Г.А. Каше, Л.Ф. Спірова, Г.В. Чіркїна, І.К. Колповская, тощо) довели, що існує пряма залежність між рівнем мовленнєвого розвитку дитини та її можливостями оволодіння грамотою [7] [9].

При аналізі мовного порушення у розумово відсталій дитині важливо орієнтуватися на виділені Н. Є. Левіної рівні мовленнєвого недорозвитку, співвідносячи з ними стан мови конкретної дитини і визначаючи при цьому вид його мовного порушення [6].

Мовні порушення у розумово відсталих дітей поділяються на дві групи [1].

1. Недорозвинення мовлення як симптом синдрому олігофренії. У дитини недостатня увага, сприйняття, слабка пам'ять, немає достатнього контролю за своїми діями і за мовою. Як один із проявів олігофренії відзначається несформованість фонетико-фонематичної та лексико-граматичної сторін мовлення.

2. На фоні олігофренії можуть бути будь-які мовні порушення не як прояв розумової відсталості, а додатково до неї без причинно-наслідкового співвіднесеності мовної та інтелектуальної неповноцінності.

Всі мовні порушення у розумово відсталих дітей зустрічаються частіше, ніж у дітей з нормальних інтелектом.

Розумово відсталий не звертає уваги на своє мовлення, не помічає її недостатності, не може критично оцінити свій стан, не використовує допомогу у роботі. У розумово відсталого немає бажання поліпшити своє мовлення.

Рівень розвитку мислення, стан мовленнєвого розвитку розумово відсталих дітей, рівень сформованості їх звукового аналізу і синтезу обумовлюють напрямки та методи підготовки до навчання грамоті. Підготовка до навчання грамоті передбачає [6]:

– удосконалення чуттєвого досвіду дітей в області рідної мови: розвиток умінь вслухуватися у звучання слова, впізнавати та виділяти із нього окремі звуки та звукові комплекси, розрізняти звуки, близькі за проголошенням та звучанням;

– уточнення та збагачення словникового запасу у зв'язку із розширенням безпосередніх вражень та уявлень про навколишній світ;

– розвиток зв'язного мовлення: формування та вдосконалення цілеспрямованості і зв'язності висловлювань, точність та різноманітність вживаних слів, правильність побудови речень, визначеності і виразності мови;

– формування прийомів розумової діяльності, необхідних для оволодіння грамотою: розвиток умінь спостерігати, порівнювати та

узагальнювати явища мовлення, використовувати умовно-знакову систему;

– виховання культури навчальної праці: вміння орієнтуватися та застосовувати систему правил, необхідних для плідної навчальної роботи;

– формування доброзичливих відносин із однокласниками.

Основними темами підготовчого періоду навчання є теми практичного ознайомлення зі звуками мови та реченнями. У зміст навчання входять також правильна посадка при письмі, вміння розташовувати зошит, правильно тримати ручку та олівець, розвиток і зміцнення пальців та кістей рук, формування елементарних графічних навичок.

Система підготовки до навчання грамоті спирається на теорію діяльнісного підходу при формуванні розумових дій (П.Я. Гальперін, В.В. Давидов, Н.Ф. Тализіна, Д.Б. Эльконін, тощо). При правильній організації навчальної роботи підготовка до навчання грамоті може стати тією основою, на якій можливе формування таких складних форм розумової діяльності, як аналіз та синтез, порівняння і узагальнення різних явищ мови.

Необхідність підготовки до навчання грамоті полягає в тому, щоб дитина: не пропускала літери, коли буде писати диктанти у школі; умла використовувати свій слух, зір, вимову для виділення розпізнавальних ознак голосних та приголосних звуків, дзвінких та глухих приголосних звуків, а не тільки намагалася запам'ятати відповідні букви; для розвитку пізнавального ставлення до мови, уточнення та розширення словникового запасу.

Специфіка готовності до навчання грамоті у розумово відсталій дитини визначається тим, що у неї знижена орієнтовна діяльність, активність, порушена моторика, відзначається низький рівень мотивованості та потреб. Спостерігаються недостатність уваги, слабкість смислових зв'язків, безсистемність наявних уявлень, порушення пам'яті. Рівень розвитку мислення, стан мовленнєвого розвитку розумово відсталих дітей, рівень сформованості їх звукового аналізу і синтезу обумовлюють напрямки і методи підготовки до навчання грамоті.

Підготовка до оволодіння грамотою розумово відсталих дітей здійснюється в наступних напрямках:

- розвиток фонематических процесів і слухо-мовленнєвої пам'яті;
- розвиток лексико-граматичної сторони мовлення;
- розвиток зв'язного мовлення;
- розвиток зорово-просторових уявлень.

Розвиток мовлення супроводжується застосуванням завдань на розвиток пізнавальної діяльності, активності.

У процесі навчання застосовуються різні форми наочності, ігрові прийоми, вправи у цікавій формі. Ефективним є застосування, поряд з іншими, ігрових прийомів.

Висновки. Таким чином, можна підкреслити, що читання та письмо є складними видами інтелектуальної діяльності, елементами яких можуть опанувати деякі діти із важкою розумовою відсталістю. Порядок проходження звуків і букв диктується даними фонетики, із урахуванням специфічних особливостей пізнавальної діяльності розумово відсталих дітей. Освоєння складових структур та читання слів, що складаються із засвоєних складів проводиться на основі ретельного звукового аналізу і синтезу.

Самі елементарні навички читання, впізнавання зорових образів найбільш частих назв, допоможуть неповносправній дитині орієнтуватися у навколишньому. Засвоєння навіть деяких відомостей, пропонованих програмою навчання грамоті, дає підставу для оптимізму в педагогічній роботі із даною категорією дітей.

Список використаних джерел

1.Баряева Л.Б., Логинова Е.Т., Лопатина Л.В. Подготовка к обучению грамоте детей с умеренной и тяжелой умственной отсталостью. Пособие для учителя. / Л.Б Баряева, Е.Т. Логинова, Л.В. Лопатина – СПб.: Изд-во «Союз», 2004.; **2.Выготский Л.С.** Проблема умственной отсталости // Собр. соч.: В 6 т. Т. 5. / Л.С. Выготский – М.: Педагогика, 1983.; **3.Выготский Л.С.** Психология развития ребенка: сборник трудов. / Л.С. Выготский – М.: Эксмо-Пресс, 2006.; **4.Катаева А.Р.,** Стребелева Е.А. Дошкольная олигофренопедагогика. / А.Р.Катаева, Е.А. Стребелева – М.: Просвещение, 1988.; **5.Каше Г.А.** Подготовка к школе детей с недостатками речи: Пособие для логопеда. / Г.А. Каше – М.: Просвещение, 1985.; **6.Основы** теории и практики логопедии. / Под ред. Р.Е.Левиной. - М., 1968.; **7.Спирова Л. Ф.** Особенности речевого развития учащихся с тяжелыми нарушениями речи. / Л. Ф. Спирова – М., 1980.;**8.Филичева Т.Б.** Особенности речевого развития дошкольников // Дети с проблемами в развитии. – 2004. - №1.; **9.Ушакова О. С.** Развитие речи дошкольников./ О. С. Ушакова – М.: Изд-во Института Психотерапии, 2001.

Spysok vykorystanyh dzerel

1.Baryayeva L.B., Lohynova E.T., Lopatyna L.V. Podhotovka k obuchenyyu hramote detey s umerennoy y tyazheloy umstvennoy otstalost'yu. Posobye dlya uchytelya. / L.B Baryayeva, E.T. Lohynova, L.V. Lopatyna – SPb.: Yzd-vo «Soyuz», 2004.; **2.Vygotskiy L.S.** Problema umstvennoy otstalosty // Sobr. soch.: V 6 t. T. 5. / L.S. Vygotskiy L.S. – M.: Pedahohyka, 1983.; **3.Vygotskiy L.S..** Psykholohyya razvytyya rebenka: sbornyk trudov. / L.S Vygotskiy L.S. – M.: Эkсмо-Press, 2006.; **4.Kataeva A.R.,** Strebeleva E.A. Doshkol'naya olyhofrenopedahohyka. / A.R.Kataeva, E.A. Strebeleva – M.: Prosveshchenye, 1988.; **5.Kashe H.A.** Podhotovka k shkole detey s

nedostatkamy rechy: Posobye dlya lohopeda. / H.A. Kashe – M.: Prosveshchenye, 1985.; 6.**Основы** teoryy y praktyky lohopedyy. / Pod red. R.E.Levynoy. - M., 1968.; 7.**Спырова Л. Ф.** Osobennosty rechevoho razvytyya uchaschychkhsya s tyazhelymy narushenyymy rechy. / L. F. Spyrova – M., 1980.; 8.**Фылычева Т.В.** Osobennosty rechevoho razvytyya doshkol'nykov // Dety s problemamy v razvytyy. – 2004. - №1.; 9.**Ushakova O. S.** Razvytye rechy doshkol'nykov - M.: Yzd-vo Ynstituta Psykhoterapyy, 2001.

V.V.Tarasova. Features of readiness to educating to deed mentally backward children. The article is sanctified to determination of specific of preparation to educating to the deed mentally backward children. In the article attention applies on that reading and letter are the difficult types of intellectual activity, the elements of that can capture some the children with a heavy mental backwardness. It is marked that mental backwardness это group of the extraordinarily heterogeneous states that in the most different measure and for diverse reasons violate the vital functions of man of corresponding age in society as a result of defect of cognitive capabilities.

Attention applies on that from the level of formed of speech to a great extent depends successes with studies at school and further fate of child. It is marked that for the normal flowing of processes of reading and letter maintenance and valuable functioning of central and peripheral departments of the анализаторних systems, their coordinated work, good state of visual and agile functions are needed, realizations of own speech and capture by her, sufficient level of formed of attention, memory, thinking, different mental operations, emotionally-personality maturity of child.

Attention applies on that перечисленные психофизиологические components are necessary pre-conditions of readiness to the capture by a letter, and violation in their forming can serve reason of origin of difficulties in a capture reading and letter. It is indicated that in connection with the general exhalation of аналитико-синтетической activity for children with a mental backwardness, forming of all language generalizations is laboured, slower what normal children, they master conformities to law of language.

Certainly, that during correct organization of educational work preparation to educating to the deed can become that basis, on that forming of such difficult forms of intellection, as analysis and synthesis, comparison and generalization of the different phenomena of speech is possible.

Key words: mental retardation, phonetic and phonemic structure , lexical and grammatical violations.

Received 14.04.2015

Reviewed 23.05.2015

Accepted 24.06.2015